

частини матеріальних ресурсів, майна та перерозподілом надходжень від державного бюджету до місцевих бюджетів, що істотно посилило спроможність місцевих громад. Подібні зміни цілком обґрунтовано дали підстави представникам владної команди (як попередньої, так і нинішньої) говорити про їх успішність.

Аналіз законодавчих змін і Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік також свідчить про спільність зусиль Президента, Парламенту й Уряду щодо завершення реформи децентралізації вже найближчим часом. Разом із тим попередні спроби внесення змін до Конституції України в частині децентралізації, які не принесли успіху, відсутність узгоджених позицій влади й представників місцевого самоврядування щодо ключових проблемних питань, які стали головним «камнем спотикання», а також готовність суб'єктів права законодавчої ініціативи згідно з Планом внести необхідні законопроекти лише наприкінці поточного року вселяють обережний оптимізм щодо можливості завершення реформи вже у 2021 році.

Література.

1. Реформа децентралізації в Україні: основні тенденції та перспективи завершення. *Конституційний процес в Україні: політико-правові аспекти*. 2021. № 2 (82). С. 3–7.
URL: http://nbuviap.gov.ua/images/konstutyciynuy_proces/2021/2.pdf

СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ ПРИБУТКОВОСТІ ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА

***ЧУЙКО Н.В., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ВОРОНКОВА А.А., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ХРАПАЧ К.Г., СТАРШИЙ ВИКЛАДАЧ,
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ***

Україна є аграрною державою, а виробництво продукції сільського господарства є основним напрямком діяльності на всіх етапах її розвитку. Пріоритетною галуззю аграрного сектору залишається рослинництво.

Прибутковість галузі рослинництва створюється під впливом багатьох чинників, зокрема ґрунтово-кліматичних, технологічних, біологічних та інших. Виробничий цикл у рослинництві триває значний час: до одного року (кукурудза, зернові культури тощо); кілька років (виращування багаторічних насаджень).

У період глобалізації економіки прибуток має велике значення, адже його роль у господарському механізмі щорічно зростає. В умовах стабілізації ринкових відносин і формування реальної самостійності підприємств прибуток має новий зміст, оскільки в даний час він виступає не тільки основним джерелом розвитку господарської діяльності будь-якого підприємства, але й стимулом його діяльності. Прибуток забезпечує інтереси держави, товаровиробників, персоналу підприємств, а тому є головною рушійною силою ринкової економіки.

Що стосується прибутків сільськогосподарських підприємств у 2020 році, то за дослідженнями директора Національного наукового центру «Інституту аграрної економіки» академіка НААН Юрія Лупенко є такі дані: «Прибутки зросли до 58,4 млрд грн, тобто на 47,7 % перевищили показники 2019 р. Такий результат досягнуто виключно за рахунок зростання прибутків у рослинництві, які збільшилися на 55,2%. При цьому прибутки у тваринництві зменшилися на 2,9 млрд грн. Найбільші прибутки сільськогосподарські підприємства одержали на виробництві соняшнику – розрахунково 21,1 млрд грн, пшениці – 19,0 млрд грн, кукурудзи на зерно – 11,9 млрд грн, ріпаку – 6,6 млрд грн» [1].

За попередніми розрахунками Інституту аграрної економіки у 2020 р., загальна рентабельність виробництва продукції сільського господарства очікується на рівні 17,4 %. Цей результат перевищує показник 2019 р. (11,8 %), але нижче 2018 р., коли рентабельність виробництва агропродукції становила 22,8 %.

Абсолютний рекордсмен за прибутковістю – гречка, яка у 2020 р. показала рентабельність виробництва в сільськогосподарських підприємствах на рівні 63 %. У рейтингу найприбутковіших агрокультур далі «крокують» баштанні (45,4 %), овес (43,7 %), ягоди (41,6 %), жито (41,3 %), соя (37,5 %) і пшениця (33 %) [2].

У 2020 р. рівень рентабельності майже по всіх видах культур в Україні був позитивним, окрім, буряка цукрового (рівень збитковості становив – 13,5 %).

Не зважаючи на складнощі, агросектор залишається найбільш динамічною та перспективною галуззю української економіки. Україна, за підсумками 2019 року стала найбільшим світовим експортером соняшникової олії, та соняшникового шроту що забезпечило 4,3 млрд \$ та 975 млн \$ відповідно; зайняла друге місце у світовому аграрному експорті ріпаку (на 1,3 млрд \$); четверті місця у світовому експорті ячменю (710 млн \$), кукурудзи (5,2 млрд \$) та жита (3,9 млн \$); п'яте місце у експорті пшениці (3,7 млрд \$) та шосте місце у експорті сої (1,2 млрд \$) [3].

В останні роки аграрні підприємства, особливо велико товарні, вертикально інтегровані холдинги, керуючись у виборі культур для вирощування, спираються лише на кон'юнктуру світового ринку сільськогосподарської продукції та експортні можливості вітчизняного сектору економіки. Так, згідно уже підписаного меморандуму між Міністерством аграрної політики та продовольства і суб'єктами господарювання-експортерами зерна, експорт зерна може становити 36 млн. т, в т.ч. пшениці – 16,6 млн. т, ячменю – 3,9 млн. т, кукурудзи – 16 млн. т, жита – 8 тис. т. Цей фактор сприяє і розвитку галузі олійних культур, серед яких лідирує традиційно соняшник, соя та ріпак. Особливістю вирощування цих культур є те, що на експорт частіше всього відправляються продукти переробки, а не насіння. Винятком є ріпак. Інші культури не є визначальними в експортному потенціалі країни, тому і не користуються «попитом» у представників бізнесу [4].

В умовах сучасної світової економіки, з передбаченими тенденціями до зростання вартості сільськогосподарської продукції та нестачі у багатьох країнах продуктів харчування, актуальним питанням для України є не лише утримання ролі світового експортера продукції рослинництва за рахунок збільшення обсягів виробництва та покращення її якості, а і створення додаткових потужностей для зберігання та переробки зерна та вихід на світові ринки продовольчих товарів. При цьому рослинництво для держави має бути важливим сектором економіки, а для сільськогосподарських підприємств джерелом одержання прибутків.

Література.

1. Прибутки сільгоспідприємств у 2020 році зросли до 58,4 млрд грн URL: <https://landlord.ua/news/prybutky-silhosppidpriemstv-u-2020-rotsi-zrosly-do-58-4-mlrd-hrn/> (дата звернення: 05.06.2022).

2. У НААН назвали рентабельність сільськогосподарської продукції за 2020 рік. URL: <https://agropolit.com/news/19612-u-naan-nazvali-rentabelnist-silskogospodarskoyi-produktsiyi-za-2020-rik?sef=19612-u-naan-nazvali-rentabelnist-silskogospodarskoyi-produktsiyi-za-2020-rik&page=4> (дата звернення: 05.06.2022).

3. Зовнішньоторговельний обіг продукції АПК / [І.М. Демчак, О.О. Митченко, Г.В. Трофімова та ін.]. К.: НДІ «Укראгропромпродуктивність». 2019. 50 с.

4. На експорт пішло понад 36 млн т українського зерна. Агропортал. URL: <https://agroportal.ua/news/rastenievodstvo/na-eksport-pishlo-ponad-36-mln-t-ukrajinskogo-zerna> (дата звернення: 05.06.2022).